

DE GRENS OVER,

DOOB

STIJN STREUVELS.

Als het een roman was dat ik schrijf inplaats van een dagboek, zou ik hier een nieuw hoofdstuk moeten beginnen met een afzonderlijken titel. „Een reisje naar Amsterdam” zou ik het kunnen noemen als 't in vreedstijd was. Maar van een plezier-tochtje als in de verlofdagen kan nu allerminst sprake zijn! Nu komt er veel meer sensatie bij te pas — iets als: „Een Gewaagde Tocht” of „Van Duisternis tot Licht!” met als motto 't geen koning David weleer zong: In Exitu Israël de Ægypto.... Dat er iets gewaagds aan is, weet ik heel zeker en men moet eerst eenige maanden onder den druk, in afzondering en eenzaamheid, in 't gevaar en in 't donker gezeten hebben om te weten wat het beteekent: een kans om eruit te komen, in 't vrije te geraken, weg van den oorlog, in een land waar menschen hun gewone, normale leven voortzetten! Voeg er dan nog bij: 't verlangen om vrouw en kinderen terug te zien, nieuws te vernemen hoe ze het ginder stellen en wat zij doorgemaakt hebben om er te geraken....

2 DECEMBER.

Heel den voormiddag gaat voorbij in 't nemen van schikkingen, orde brengen, raad geven, voorzorgen en aanwijzingen mededeelen. Het meeste moeite heb ik mijne huiswakers te overtuigen dat ik niet voor goed heenga en wel besloten ben terug te keeren. Ze kunnen maar 't kwade vermoeden niet kwijt geraken dat mijn voorgewend bezoek een middel is om er vandoor te trekken en hen hier met 't last te laten. Ik kan niet meer dan tien dagen loskrijgen en dat schijnt hun al eene eeuwigheid. Ik moet hen trachten te overhalen met te bewijzen: dat ik vier à vijf dagen noodig heb om in Amsterdam te geraken, evenveel om terug te keeren en een paar

dagen om ginder te vertoeven — minder kan het toch niet. Het blijft erbij, als ik in de veertien dagen niet terug ben, dat ze dan maar 't boeltje in den brand mogen laten en hunne taak als afgeloopen moeten beschouwen. Daar blijft ook nog de hoop dat ik over de grens niet kom — dan ben ik hier overmorgen reeds terug! Dat geeft den doorslag en al betrouwen ze 't nog niet te zeer, toch krijg ik de „toelating” te vertrekken. Het werkmeisje is flink genoeg en onverschrokken en haar broer een sterke kerel die wel zijn man zou staan, maar, gelijk alle dienstplichtige jongelingen, draagt hij eene geheimzinnige vrees in 't lijf om door den Duitscher gevat te worden en te moeten gaan vechten tegen zijn eigen volk. Er komt nog bij: dat alle menschen nu veel stouter zijn in hun eigen huis dan in een vreemde woning en niet geern verantwoordelijk gesteld worden voor 't geen gebeuren kan. Die twee hier houden er bij elkaar den moed in — het meisje beweert dat zij haar broer wel wegstoppen zal in tijd van nood, maar dat hij haar bijstaan moet als 't slecht gaat. Ik help er hen nog wat bij met te zeggen dat: zoo gauw er gevaar is, zij alles moeten in den steek laten en naar huis vluchten — dat zij desnoods de dieren maar moeten meenemen.

Nu is het tijd geworden. Een laatste oogslag over heel de omgeving en ik kan uitzetten. Ik voel mij als de kapitein die zijn schip verlaat en 't bestuur in onbedreven handen moet toevertrouwen. Ik heb het vermoeden dat ik hier misschien nooit meer terugkeer, of liever, dat ik wellicht het huis niet meer weervinden zal gelijk ik het verlaten heb. 't Is alsof de hond en de kat 't vermoeden dat er een afscheid gebeurt, want zij bezien mij alsof 't de laatste maal was. De aandoening duurt echter maar heel kort; zoo gauw de hofpoort achter mij is dichtgevallen, voel ik mij van alles ontdaan, — als een schoolknaap die het voor 't eerst wagen zal iets op eigen hand uit te voeren.